

ELŐSZÓ

Az IFLA Könyvtárépítési és Berendezési Szekciója hosszú évek óta rendszeresen megrendezi szemináriumát, amelyen egy-egy aktuális kérdéskört vitatnak meg a különböző országokból érkezett, más-más feltételek között működő és más-más tapasztalatokat szerzett szakértők. 1987. augusztus 10-től 14-ig a 8. szemináriumra Aberystwythben (Wales) került sor, s napirendjén a *könyvtártervezés folyamata*, szorosabban a *tervezőmunka előkészítése* szerepelt. Noha ebben a témakörben is számos publikáció jelent meg és előadás hangzott el az elmúlt évtizedekben, az állandó változásban lévő világ, társadalmi környezet és információs technológia nagyon is indokolja a szeminárium tárgyválasztását: hiszen újra és újra hozzá kell igazítani a könyvtártervezési gyakorlatot is a változásokhoz. Megerősítette a szekció vezetőségének döntését az a nagy érdeklődés, amely a részvételben megmutatkozott: 23 ország 70 szakértője jelent meg a vendéglátó College of Librarianship Wales campusán.

Hadd emlékeztessük olvasóinkat arra, hogy folyóiratunkban hírt adtunk a Budapesten, Békéscsabán és Szegeden megrendezett 7. szemináriumról, s közöltünk is az elhangzott előadások közül ötöt; azokat, amelyekről úgy véltük, szélesebb érdeklődésre tarthatnak számot (*Tudományos és Műszaki Tájékoztató*, 32. köt. 10. sz. 1985. p. 451–486.). E könyvtárépítési és -berendezési "különszámunk" kedvező fogadtatása indított bennünket arra, hogy a 8. szemináriumról hasonló módon számoljunk be. Minthogy a teljes anyag mindenki számára hozzáférhető az OSZK-KMK Könyvtártudományi Szakkönyvtárában és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, mi ismét csak öt előadást választottunk ki közlésre.

Frederick W. Ratcliffe, a Cambridge-i Egyetemi Könyvtár igazgatójának referátuma a konkrét tervezőmunkát megelőző, ún. "előtervezésről" nyitotta meg a szemináriumot. Nagy gyakorlati tapasztalaton nyugvó (hiszen az ő irányítása alatt folyt a manchesteri és cambridge-i egyetemi könyvtárbővítés), az emberi tényezőre súlyt helyező előadása alapozta meg a szeminárium további munkáját.

Margaret Beckman, a kanadai University of Guelph könyvtárából a tervezési folyamat egyik kulcsfigurájával, a könyvtárépítési szakértővel foglalkozott, akinek már az előtervezés, tehát az igények felmérésének, a könyvtárépítési szakmai program kidolgozásának, a beruházási döntés meghozatalának előkészítésében is nagy szerepe van. A különböző, főleg nyugati, de más könyvtárügyekben is egyre több könyvtáros szakember működik közre konzulensként a könyvtártervezés és -építés folyamatában, ezért bizonyult hasznosnak feladatkörük, működésük, a velük szemben támasztott szakmai és etikai követelmények ismételt áttekintése.

Ehhez a témához csatlakozott Papp István (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár) előadása a könyvtárépítési és -berendezési tanácsadó szolgálatról. Azt vizsgálta, hogy milyen fejlődési trendek eredményeként jött létre egyes országokban a központosított (mondhatnánk állami) tanácsadó szolgálat, míg másutt az egyéni konzulensek rendszere, melyek az eltérő és a hasonló vonások, melyek az előnyei-hátrányai egyiknek-másiknak, s hogyan ötvözhető a központosított és az egyéni szolgáltatás.

Két gyakorlati dolgozatot is közlünk. Peter Stubble (William Kenrick Library at City of Birmingham Polytechnic) konkrét tanácsokat ad azoknak, akik

új könyvtárépületüket úgy kívánják megtervezni, hogy alkalmas legyen a modern információs technológia befogadására. Szükszavú, de lényegretörő előadása biztos kiinduló alapot nyújt a könyvtárosnak ahhoz, hogy ilyen aspektusú igényeit a könyvtári épülettel szemben az építész és az épületgépész számára megfogalmazza.

Végül *Michael Dewe* a könyvtártervezési és -építési tevékenység dokumentációjával foglalkozó írása érdemli meg figyelmünket. A College of Librarianship Wales, ahol maga is tanít, mintaszerű különgyűjteményének tapasztalataira és a nemzetközi szakirodalom áttekintésére támaszkodva tesz javaslatot a tervezett és elkészült, új és átalakított könyv-

tárak terveinek, fényképeinek, ismertetőinek stb. — elsősorban országos szintű — begyűjtésére és közhasználatra bocsátására. A javaslat célszerűségét nem szükséges részletezni; még nálunk is, ahol pedig az OSZK-KMK régóta vezet egy ilyesfajta dokumentációt, sok kívánnivaló van ennek teljességét és hasznosulását illetően.

A szemináriumon bemutatott valamennyi dolgozatot a szekció az IFLA kiadványsorozatában tervezi közzétenni. Ez bizonyos időbe telik (hiszen az 1985-ös szeminárium anyaga csak nemrégiben látott napvilágot), ami ugyancsak indokolja, hogy olvasóinknak előzetes ízelítőt adjunk a szerzők és a szekció szíves hozzájárulásával.

A szerkesztő